

Cirkulær økonomi – bæredygtigt forbrug og produktion

Vi forbruger flere naturressourcer, end vores klode kan holde til. Det danske forbrug er ca. dobbelt så stort som det globale gennemsnit. Danmarks forbrug krævede i 2020 indvinding af ca. 25 tons naturressourcer pr. person, mens det tilsvarende EU-gennemsnit var ca. 14 tons.

Europa-rekord i affald

Ifølge FN er udvinding og forarbejdning af naturressourcer skyld i ca. halvdelen af den globale udledning af drivhusgasser og over 90 procent af det globale tab af biodiversitet.

I sidste ende bliver de ting, vi forbruger til affald. Hvert år genererer vi i Danmark ca. 800 kg husholdningslignende affald pr. indbygger. Det giver Danmark en kedelig

topplacering i Europa. Samtidig medfører det, at FN's Verdensmål nr. 12 om bæredygtigt forbrug og produktion er et af de få Verdensmål, hvor Danmark har langt igen.

**Det ville kræve
ca. fire jordkloder,
hvis alle skulle leve,
som vi gør i Danmark.**

Hvad er cirkulær økonomi?

I en cirkulær økonomi recirkulerer man materialer og produkter, udnytter deres værdi til fulde og minimerer spildet. Bygninger og produkter er derfor designet til lang holdbarhed og til at blive genbrugt, repareret og genanvendt frem for at blive smidt ud.

Det er nemt at få adgang til produkter og services uden selv at eje dem. Dette betyder, at flere kan dele. Biomasse anvendes til medicin, biobaserede produkter og fødevaringredienser

frem for at gå direkte til simpel energiidnyttelse. Problematiske kemikalier udfases, så affald og spildevand kan recirkuleres som genanvendte råvarer af høj kvalitet.

Overskudsproduktion og spild fra den ene virksomhed indgår som værdifuld råvare i den anden virksomhed. Tilsammen kan en mere cirkulær tilgang i vores produktion og forbrug lette presset på naturressourcerne og forbedre miljøet til gavn for fremtidige generationer.

EU's handlingsplan for cirkulær økonomi

EU-Kommissionen lancerede i marts 2020 en handlingsplan for cirkulær økonomi med en lang række forslag til nye og reviderede direktiver og forordninger.

Forslagene indebærer bl.a. krav om produktdesign, genbrugsløsninger og affaldshåndtering:

• **Ecodesign—forordningen, der bl.a. indebærer designkrav til alle (non-food) produkter, der markedsføres i EU.**

• **Et digitalt produktpas, der skal sikre, at man som borger, virksomhed eller myndighed kan få information om fx de materialer, som et produkt er lavet af.**

• **Et mere velfungerende affaldsmarked på tværs af EU-landene.**

Derudover ventes en revision af affaldsrammedirektivet, som vil skærpe kravene til affaldshåndtering og reduktion af affaldsmængden.

Danmarks handlingsplan for cirkulær økonomi

Med handlingsplanen for cirkulær økonomi fra juli 2021 fik Danmark en samlet national plan for forebyggelse og håndtering af affald. Handlingsplanen beskriver den danske politik og 129 konkrete indsatser inden for cirkulær økonomi.

Handlingsplanen sætter fokus på tre områder, hvor miljø- og klimabelastningen er særligt stor: biomasse, byggeri og plastik.

Tæt reguleret via EU

Cirkulær økonomi er tæt reguleret via EU med "affaldshierarkiet" som det bærende princip.

Forebyggelse af affald (fx via designkrav om reparerbarhed og lang holdbarhed) har første prioritet. Når affald opstår, skal det helst forberedes med henblik på genbrug eller genanvendes.

Alternativt kan det forbrændes eller nyttiggøres på anden vis, og i sidste ende bortskaffes på fx deponi.

En lang række bindende EU-mål er styrende for affaldshåndteringen i Danmark.

Det gælder fx for husholdningslignende affald, hvor genanvendelsen skal stige fra 40 procent i 2020 til 55 procent i 2025, 60 procent i 2030 og 65 procent i 2035.

Illustration: Affaldshierarkiet

Brede politiske aftaler der fremmer cirkulær økonomi:

Juni 2020:

Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi

Marts 2021:

National strategi for bæredygtigt byggeri

August 2022:

Opfølgende aftale til klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi

August 2022:

Aftale om udvidet producentansvar for emballage og engangsplastprodukter

